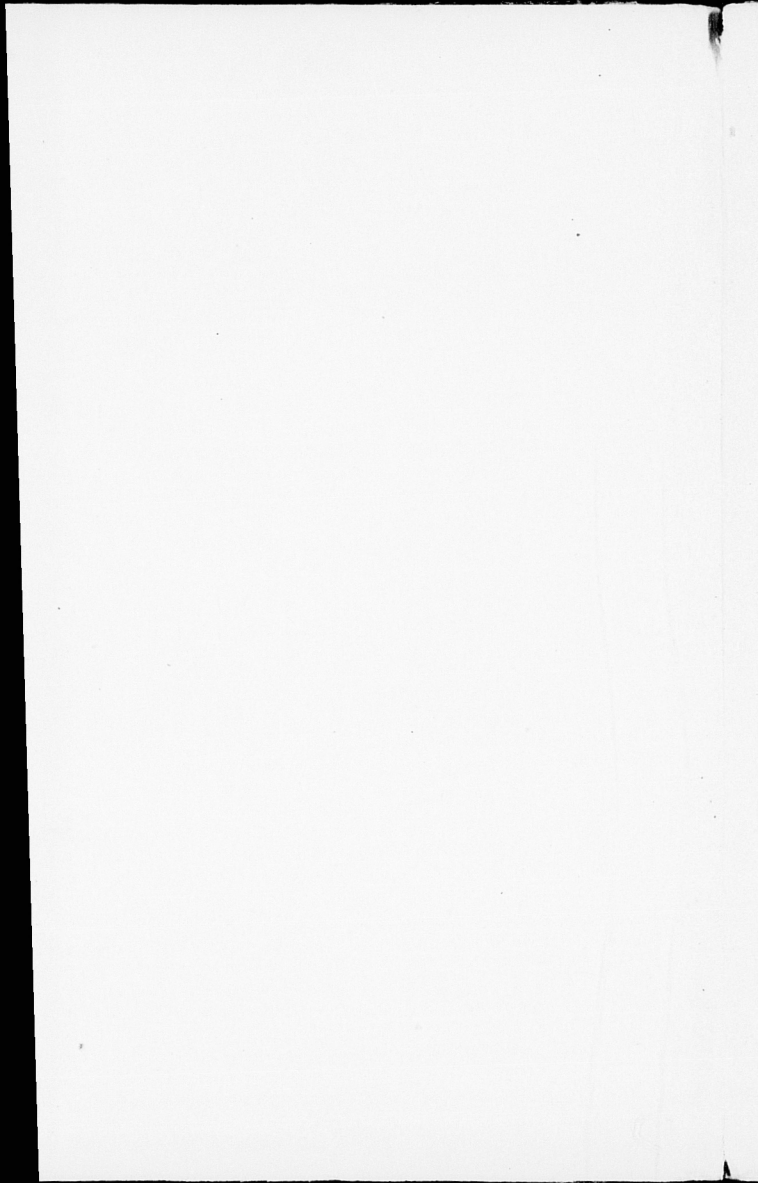

Vak 29

100

CATECHISMUS

DER

Vak 29

100

FEESTDAGEN.

DOOR

H. J. M. Guerts,

PASTOOR.

Met bisschoppelijke goedkeuring en aanbeveling.

Tweede vermeerderde uitgaaf.

's-Hertogenbosch,
G. MOSMANS, GROOTE MARKT.

Prijs 15 Cts.

De herdruk van dit werkje wordt door Ons toegestaan en opnieuw aanbevolen.

's Bosch, den 21 April 1883.

De Bisschop van 's-Bosch,
† **A. Godschalk.**

CATECHISMUS

DER

FEESTDAGEN.

I. LES.

Over de Feestdagen in 't algemeen.

§ 1.

- 1 V. Wat zijn kerkelijke Feestdagen?
A. Dagen, door de H. Kerk gesteld, om met meerdere of mindere plechtigheid gevierd te worden.
- 2 V. Wat is het algemeene en hoogste doel der kerkelijke Feestdagen?
A. God te eeren in zijne natuur of in zijne werken; zelfs op de Feestdagen der Heiligen eeren wij God in zijne Heiligen.
- 3 V. Hoe worden de kerkelijke Feestdagen verdeeld?
A. In Feestdagen des Heeren en Feestdagen der Heiligen.

§ 2.

- 4 V. Welke Feestdagen noemen wij Feestdagen des Heeren?
A. De Feestdagen, welke rechtstreeks zijn toegewijd aan de H. Drievuldigheid of aan den H. Geest of aan den menschgeworden Zoon Gods in een van zijne vele mysteriën.

5 V. Wat is voornamelijk de bedoeling der H. Kerk met die Feestdagen, waarop een of ander mysterie herdacht wordt?

A. 1. Dat wij ons geheugen en ons geloof wegens dat mysterie verlevendigen. 2. Dat wij den goeden God bedanken voor de weldaad, in dat mysterie begrepen. 3. Dat wij ons best doen om ons deelachtig te maken aan de vrucht van dat mysterie, voornamelijk door eene gepaste voorbereiding.

6 V. Hoe is de H. Kerk gewoon bij hare feestvieringen de mysteriën te beschouwen, welke aan eene gebeurtenis herinneren?

A. Alsof die mysteriën eerst nu plaats hebben; bijv. op het Kerstfeest stelt ze ons het Kind Jesus voor als pas geboren en liggende in de kribbe.

7 V. Waarom kan de H. Kerk ons die mysteriën voorstellen als pas gebeurende?

A. Omdat de vrucht van die mysteriën nog voortduurt, en wij in die vrucht kunnen deelen, alsof die mysteriën pas voltrokken werden.

§ 3.

8 V. Welke Feestdagen behooren tot de Feestdagen der Heiligen?

A. De Feestdagen, waarop de H. Kerk de gedachtenis viert van de H. Moeder Gods of van een of meer andere Heiligen.

1. Op welken dag viert men gewoonlijk de gedachtenis der Heiligen? Op hun sterfdag. — 2. Waarom noemt dan de Kerk dien dag hun *geboortedag*? Omdat zij op dien dag geboren werden voor het leven der eeuwige heerlijkheid. — 3. Van

welke Heiligen slechts wordt de wezenlijke geboorte feestelijk gevierd?

9 V. Wat is voornamelijk de bedoeling der H. Kerk met de Feesten der Heiligen?

- A. 1. Dat wij God eeren in zijne Heiligen, Hem dankende, dat Hij hun de overwinning geschonken heeft. 2. Dat wij de Heiligen gelukwenschen met hunne heerlijkheid en hunne voorspraak inroepen. 3. Dat wij ons hunne deugden herinneren en ons tot navolging opwekken.

§ 4.

10 V. Welk loffelijk gebruik bestaat in vele huisgezinnen, wanneer een groot Feest aanstaande is?

- A. Men houdt eene Novene of negendaagsche oefening als voorbereiding tot het Feest.

11 V. Hoe houdt men in de huisgezinnen het gemakkelijkst eene Novene?

- A. Door negen dagen voor het Feest, 's avonds na het Rozenhoedje, aandachtig te volgen de lezing, welke uit een Noveenboekje gedaan wordt.

12 V. Zal men het bij de godvruchtige lezing der Novene laten?

- A. Neen; deze Novene moet vooral strekken als eene schoone voorbereiding tot het waardig ontvangen der HH. Sacramenten, waardoor wij ons des te zekerder en overvloediger deelachtig zullen maken aan de vruchten van het mysterie van den Feestdag, en den vollen afaat der Novene zullen verdienen voor ons zelve of dien toevoegen aan de geloovige zielen in het Vagevuur.

II. LES.

Over den Advent.

§ 1.

- 1 V. Wanneer begint het kerkelijk jaar?
A. Met den Advent.
- 2 V. Wat verstaat gij door den Advent?
A. Den tijd van voorbereiding tot het Kerstfeest, beginnende met den vierden Zondag voor den 25 December.
- 3 V. Wat beteekent het woord *Advent*?
A. Advent beteekent *Komst*.
- 4 V. Wiens Komst wordt dan hier bedoeld?
A. De Komst van den Zoon Gods in deze wereld door zijne menschwording en geboorte.
- 5 V. Wat is de zin der kerkelijke plechtigheden gedurende den Advent?
A. De H. Kerk gedenkt met groote dankbaarheid het mysterie der menschwording, en met klimmend verlangen verzucht zij naar de komst des Zaligmakers, in de blijde verwachting, dat Hij op het Kerstfeest opnieuw zal geboren worden.
- 6 V. Welke gevoelens voornamelijk passen ons gedurende den heiligen tijd van den Advent?
A. 1. De geest van dankbaarheid voor de weldaad der menschwording. 2. Een heilig verlangen naar de komst des Zaligmakers in ons hart door de mededeeling zijner genade. 3. De geest van boetvaardigheid, om ons van onze zonden te zuiveren als zoovele beletselen voor de komst van Jesus Christus in ons hart.

§ 2.

7 V. Welke boete eischt van ons de H. Kerk gedurende den Advent?

A. Dat wij woensdag en vrijdag van elke week de vasten onderhouden.

Sedert 1881 zijn de Bisschoppen van Nederland voor vijf jaar gemachtigd telkens te dispenseeren in het *vasten*, als de 5 of 6 Dec. (St. Nicolaasfeest) valt op Woensdag of Vrijdag, en zelfs in het *derven van vleesch*, als de 5 of 6 Dec. valt op Woensdag.

8 V. Moeten wij nog op andere dagen van den Advent de vasten onderhouden?

A. Ja, nog op een zaterdag om de Quatertemperdagen en nog op de Vigilie van Kersmis.

9 V. Wat verstaat gij door de *Quatertemperdagen*?

A. Drie vastendagen in eene week, woensdag, vrijdag en zaterdag, bij elk der vier jaargetijden.

10 V. Wanneer vallen de Quatertemperdagen?

- A. 1. Na den derden Zondag van den Advent.
2. Na den eersten Zondag van de Vasten.
3. Na 't Pinksterfeest.
4. Na H. Kruisverheffing. (14 Sept.)

11 V. Waartoe zijn de Quatertemperdagen ingesteld?

- A. 1. Om door boete de vier jaargetijden te heiligen.
2. Om Gods zegen af te smeecken over de vruchten der aarde of om God voor de verkregene te bedanken en de genade te verzoeken van ze wel te mogen gebruiken.
3. Om van God goede Priesters te verkrijgen, geschiedende de H. Priesterwijding gewoonlijk op Quatertemper-zaterdag.

12 V. Wat is een *Vigiliedag*?

A. Een dag van voorbereiding voor sommige Feesten.

13 V. Op welke Vigilies moet men de vasten onderhouden?

A. Op vijf: daags voor Kersmis, voor Pinkster, voor Petrus en Paulus, voor O. L. V. Hemelvaart en voor Allerheiligen. Als het Feest valt op maandag, dan is de vastendag zaterdag te voren.

§ 3.

14 V. Welk is het gebed, dat de H. Kerk vooral aanbeveelt tot dankzegging voor de groote weldaad der menschwording van Jesus Christus?

A. *De Engel des Heeren*, 's morgens, 's middags en 's avonds te bidden, wanneer de klok daartoe het teeken geeft, of omtrent dien tijd, als men de klok niet hooren kan.

15 V. Kan men door dit gebed een vollen aflaat verdienen?

A. Ja, alle geloovigen, die 's morgens of 's middags of 's avonds, bij het luiden der klok, *De Engel des Heeren* godvruchtig en geknield zullen gebeden hebben, kunnen onder de overige gewone voorwaarden, elke maand ééns, op een dag naar verkiezen, een vollen aflaat verdienen.

16 V. Kan men door dit gebed ook nog een gedeeltelijken aflaat verdienen?

A. Ja, op de overige dagen des jaars kunnen alle geloovigen, die *De Engel des Heeren* op gezegde wijze waarlijk rouwmoedig bidden, zoo dikwijls zij dit doen, een aflaat verdienen van honderd dagen.

17 V. Moet men dit gebed, om de vermelde aflaten te verdienen, altijd *geknield* bidden?

- A. Ja, uitgezonderd zaterdag-avond en Zondag, wanneer men het *staande* bidt.
- 18 V. Wanneer wordt in den Advent op sommige plaatsen de *Gulden Mis* of *Engelen-Mis* gezongen?
- A. Op Quatertemper-woensdag in den vroegen morgen.
- 19 V. Tot wat einde wordt de *Gulden Mis* gezongen?
- A. Deze plechtige *Mis* wordt gezongen ter vereering van het groote mysterie der menschwording van Jesus Christus.

III. LES.

Over het Kerstfeest.

- 1 V. Wanneer viert de H. Kerk het Hoogtij van Kersmis?
- A. Den 25 December.

Kerst is een oud woord, afgeleid van *Christus*. *Kerstfeest* is dus zooveel als *Christusfeest*. Zoo zeide men ook *Kersten* voor Christen, en *Kerstenen* voor *Christen maken* of doopen.

- 2 V. Welk groot mysterie gedenkt de H. Kerk met Kersmis?
- A. De Geboorte des Zaligmakers.

Waar is de Zaligmaker geboren? — Waar was het gewone verblijf van Maria en Joseph? — Waarom waren zij naar Bethlehem gekomen? — Bij welke gelegenheid erkenden de Joodische Priesters, dat de langverwachte Messias te Bethlehem moest geboren worden? — Welke profetie haalden zij aan? — Wie hebben na Maria en Joseph het eerst den Zaligmaker in de kribbe mogen aanbidden? — Hoe zijn dezen te weten gekomen, dat de Zaligmaker te Bethlehem geboren was?

- 3 V. Welke voorrechten heeft de H. Kerk aan het Kerstfeest geschonken?
- A. 1. Dat het den eersten Kerstdag geoorloofd is vleesch te eten, als die dag op een vrijdag of

- zaterdag valt. 2. Dat de Priesters dien dag drie-
maal het H. Sacrificie der Mis mogen opdragen.
- 4 V. Zijn de geloovigen ook verplicht met Kersmis
drie HH. Missen bij te wonen?
- A. Neen, maar het is een loffelijk gebruik drie HH.
Missen bij te wonen, als men gevoegelijk kan.
- 5 V. Welke beteekenis wordt aan deze drie HH. Mis-
sen gegeven?
- A. Door de *eerste* H. Mis gedenken en vereeren wij
de geboorte des Zaligmakers te Bethlehem; —
door de *tweede* zijne geestelijke geboorte in onze
harten door de heiligmakende gratie; — en door
de *derde* de eeuwige geboorte van Jesus Christus
uit zijn hemelschen Vader.
- 6 V. In welken geest behooren wij het Kerstfeest te
vieren?
- A. Wij behooren ons met Maria en Joseph en de
herders van Bethlehem te verheugen in de ge-
boorte des Zaligmakers, alsof Hij pas voor ons
geboren was.
- 7 V. Wie zullen het meest in deze geestelijke vreugde
deelen?
- A. Die hun best hebben gedaan, om met het Kerst-
feest dienzelfden God en Zaligmaker, die voor
hen geboren is, door eene heilige Communie in
hun hart te ontvangen.
- 8 V. Welke groote deugden leert ons het Kind Jesus
in de kribbe?
- A. Den geest van versterving, van armoede en van
nederigheid.

IV. LES.

Over de Besnijdenis des Heeren en Nieuwjaarsdag.

- 1 V. Welk mysterie viert de H. Kerk den achtsten dag na Kersmis?
A. De Besnijdenis des Heeren.
- 2 V. Welke bijzondere omstandigheid is aan dezen Feestdag verbonden?
A. Dat met dezen dag te gelijk een nieuw jaar begint.
- 3 V. Tot wat einde voornamelijk zult gij dien dag de H. Mis bijwonen?
A. 1. Om God te bedanken voor de weldaden van het verloopen jaar. 2. Om God vergiffenis te vragen voor het misbruik dier weldaden. 3. Om God met een oprecht hart te betuigen, dat wij het nieuwe jaar, misschien ons laatste, tot zijne eer en glorie en tot zaligheid van onze ziel zullen trachten door te brengen. 4. Om Gods zegen over ons, over onze familie en vrienden af te smeeken.
- 4 V. Hoe behooren wij ons dien dag tegenover onze familie, vrienden en bekenden te gedragen?
A. Wij moeten, alle ongelijk vergevende, hun van harte een zalig nieuwjaar toewenschen.
- 5 V. Welke ergernis moet dien dag vermeden en verfoeid worden?
A. De schandelijke ergernis van God door dronkenschap en andere zonden te beleedigen op den eersten dag van het jaar, dat zijne goedheid ons schenkt.

V. LES.

Over het Driekoningen-feest.

1 V. Wanneer vieren wij Driekoningen ?

A. Den 6 Januari.

2 V. Hoe wordt dit Feest nog genoemd ?

A. Openbaring des Heeren.

3 V. Waarom wordt het zoo genoemd ?

A. Omdat de H. Kerk op dien feestdag drie groote mysteriën viert, waardoor de heerlijkheid van Jesus Christus is geopenbaard geworden; te weten: de Aanbidding der Wijzen, den Doop des Zaligmakers door Joannes den Dooper en Jesus' eerste mirakel op de Bruiloft van Cana.

Hoe worden de drie Wijzen, die uit het Oosten waren gekomen om den Zaligmaker bij zijne geboorte te aanbidden, door eene godvruchtige overlevering genoemd? — Hoe heeft God hun de geboorte des Zaligmakers bekeud gemaakt? — Welken tegenspoed hebben zij op hunne reis ondervonden? — Wat hebben zij toen gedaan? — Hoe zijn zij te Bethlehem gekomen? — Hoe hebben zij de plaats gevonden, waar het goddelijk Kind in de kribbe rustte? — Welke geschenken hebben zij den Zaligmaker aangeboden? — Welke beteekenis wordt aan die giften gegeven? — Waarom zijn de Wijzen langs een anderen weg naar hun vaderland teruggekeerd? — Onder de deugden der drie Koningen worden vooral geprezen de bereidvaardigheid van hun geloof, hun vast vertrouwen op Gods voorzienigheid en hunne verachting van het menschelijk opzicht: wanneer en hoe hebben zij die drie schoone deugden geoeffend?

Wat boos plan heeft Herodes opgevat, toen hij de Wijzen niet zag wederkeeren? — Hoe heeft hij getracht dat goddeloos plan uit te voeren? — Hoe is de Zaligmaker aan het gevaar ontsnapt? — Waarom worden die kinderen, welke op last van Herodes vermoord zijn, *Martelaren* genoemd? — Wanneer en onder welken naam wordt van die Zalige Kinderen gedacht enis gehouden?

4 V. Waarom viert de H. Kerk het Driekoningen-feest met zoo groote plechtigheid ?

A. Om den goeden God vurig te bedanken voor de roeping der Heidenen tot de kennis van Jesus Christus.

5 V. Waarvoor moeten wij, elk voor zich zelve, dien dag bijzonder onzen vurigsten dank aan den goeden God betuigen ?

A. Dat Hij ons de onschatbare gave van het ware geloof geschonken heeft.

6 V. God riep de Wijzen uit het Oosten tot de kribbe van Jesus door eene wonderbare ster : door welk middel heeft Gods voorzienigheid *ons* tot het H. Doopsel en het ware geloof gebracht ?

A. Door ons uit katholieke ouders te laten geboren worden.

7 V. Welke katholieke kinderen hebben nog eene reden te meer, om den goeden God dankbaar te zijn ?

A. Die kinderen, welke van God brave en godsdienstige ouders hebben ontvangen ; omdat zij alzoo niet alleen het geluk hebben van *katholiek gedoopt te zijn*, maar ook van *katholiek*, dat is, voor God en den hemel, *te worden opgevoed*.

8 V. Hoe zullen wij op de waardigste wijze onze dankbaarheid aan God betuigen ?

A. Door ons leven in te richten naar de voorschriften van ons heilig geloof, en door een goed gebruik te maken van de genademiddelen van onzen heiligen godsdienst.

VI. LES.

Over 't Feest van den H. Naam Jesus.

1 V. Wanneer vieren wij het Feest van den H. Naam Jesus?

A. Op den 2^{en} Zondag na Driekoningen.

Wie heeft bepaald, dat God de Zoon, mensch geworden, dien Naam zou ontvangen? — Wie heeft op aarde het eerst dien H. Naam mogen kennen? — Wie het tweede? — Wanneer en door wie is aan het goddelijk Kind de Naam van Jesus gegeven?

2 V. Wat beteekent de Naam Jesus?

A. Zaligmaker of Verlosser. De Engel zeide tot Joseph: *Gij zult zijn naam Jesus noemen; want Hij zal zijn volk verlossen van zijne zonden.*

3 V. Wanneer is God de Zoon, mensch geworden, eigenlijk onze Jesus, onze Verlosser geworden?

A. Toen Hij in de uiterste schande en pijnen, al zijn Bloed stortende, aan het Kruis voor ons stierf.

4 V. Waarom moeten wij den H. Naam Jesus den hoogsten eerbied en de vurigste dankbaarheid betoonen?

A. 1. Wij moeten dien aubiddelijken Naam hoog verheffen, ook volgens den wil van den hemelschen Vader, omdat die Naam ons de *diepste vernederingen* herinnert, waaraan God de Zoon zich onzientwil heeft onderworpen. 2. Wij moeten dien allerzoetsten Naam met de vurigste dankbaarheid vereeren, omdat die Naam ons aan de *oneindige liefde* doet denken, waardoor God de Zoon voor ons al zijn Bloed heeft willen storten.

5 V. Hoe zullen wij den Allerheiligsten Naam Jesus de verschuldigde eer en dankbaarheid bewijzen?

A. 1. Door dien H. Naam nooit in onze gesprekken

te misbruiken, het misbruik van dien H. Naam bij anderen tegen te gaan, en, wanneer die H. Naam soms oneerbiedig wordt uitgesproken, bij ons zelve te zeggen: *Geloofd zij Jesus Christus!*

2. Door de gewoonte te onderhouden van eerbiedig het hoofd te buigen, als wij den H. Naam Jesus uitspreken of hooren uitspreken. 3. Door dikwijls met een groot vertrouwen den H. Naam Jesus aan te roepen in onze gebeden, in bekoringen en in lijden, vooral in het uur van onzen dood.

VII. LES.

Over de voorbereiding tot den heiligen Vastentijd.

- 1 V. Wanneer begint de H. Kerk de geloovigen voor te bereiden tot den heiligen Vastentijd?
- A. Drie Zondagen te voren, Septuagesima-, Sexagesima- en Quinquagesima-Zondag genoemd.
- 2 V. Hoe tracht de H. Kerk reeds voor de Vasten ons tot boete en droefheid te stemmen?
- A. 1. Door op de drie Zondagen te voren de paarse of boete-kleur voor het Misgewaad des Priesters te gebruiken, en in de H. Mis het blijde *Gloria in excelsis* en *Alleluia* achter te laten. 2. Door reeds een begin te maken met de Lijdensfeesten: dinsdag na den 1ⁿ Zondag gedenkt zij het *Gebed des Heeren* in den Hof van Olijven, en dinsdag na den 2ⁿ Zondag houdt zij de gedachtenis van het *Lijden O. H.*
- 3 V. Waarom wordt in vele kerken de drie laatste da-

gen voor de Vasten het plechtig *Veertiguren-gebed* gehouden?

- A. 1. Om de geloovigen van de zondige vermaken der Vastenavondagen af te trekken. 2. Om eenigerwijze den goeden God herstel aan te bieden voor den smaad, welke Hem die dagen door zooveel wordt aangedaan. 3. Om de geloovigen voor den heiligen Vastentijd nader voor te bereiden.
- 4 V. Waarin bestaat het *Veertiguren-gebed*?
- A. In eene plechtige uitstelling en aanbidding van het Allerheiligste Sacrament gedurende drie dagen, ter gedachtenis, gelijk sommigen beweren, der *veertig uren*, welke het Lichaam des Heeren in het graf heeft gerust.

VIII. LES.

Over Aschdag.

- 1 V. Hoe wordt de eerste dag der groote Vasten genoemd?
- A. Aschdag of Assche-woensdag.
- 2 V. Waarom wordt die zoo genoemd?
- A. Omdat de H. Kerk dien dag de hoofden der geloovigen met gewijde assche teekent.
- Waarvan wordt die assche gemaakt?
- 3 V. Wat zegt de Priester, als hij de gewijde assche uitdeelt?
- A. Gedenk, o mensch, *dat gij stof zijt en tot stof zult wederkeeren.*

 Wie heeft die laatste woorden het eerst gesproken? Tot wien? Wanneer?

- 4 V. Wat bedoelt de H. Kerk met deze plechtigheid?
A. De geloovigen door de herinnering aan den dood tot eene oprechte boetvaardigheid op te wekken.
- 5 V. Wat zullen wij dan denken bij de uitdeeling der gewijde assche?
A. Dat wij zeker eens zullen sterven, misschien dit jaar nog zullen sterven, dat wij zelfs in deze Vasten kunnen sterven, om zoo het stellige voorneemen te maken, dezen heiligen Vastentijd door te brengen als ware hij de laatste van ons leven.

IX. LES.

Over de Veertigdaagsche Vasten.

§ 1.

- 1 V. Wat bedoelt de H. Kerk voornamelijk met de groote of Veertigdaagsche Vasten?
A. De geloovigen voor te bereiden tot het Hoogfeest van Paschen.
- 2 V. Waarom heeft de H. Kerk het getal dagen der groote Vasten bepaald op *veertig*?
A. Ter vereering van het voorbeeld van Jesus Christus, die veertig dagen en veertig nachten in de woestijn heeft gevast, voordat Hij zijne prediking begon.
Wie hebben in het Oude Verbond ook 40 dagen gevast?
Bij welke gelegenheid?
- 3 V. In welken geest behooren wij den heiligen Vastentijd door te brengen?
A. In den geest van boetvaardigheid.
- 4 V. Waarin bestaat de geest van boetvaardigheid?
A. In den oprechten en voortdurenden wil, om God

voldoening te geven voor onze zonden.

5 V. Wat veronderstelt of eischt de geest van boetvaardigheid voor alles van ons?

A. Dat wij met alle zorg ons wachten voor de zonde en hare gelegenheden, en met ernstigen ijver onze booze neigingen en slechte gewoonten bestrijden.

6 V. Waarom volgt dat zoo duidelijk?

A. Omdat het niet kan samengaan: Gods barmhartigheid in te roepen voor de bedrevene zonden en God tegelijkertijd door nieuwe zonden te beledigen.

§ 2.

7 V. In welke gesteltenis behooren wij de Vastenwet te onderhouden?

A. 1. In den geest van geboorzaamheid aan de H. Kerk, en alzoo zullen wij stiptelijk met kinderlijke eenvoudigheid hare voorschriften trachten na te leven. 2. In den geest van boetvaardigheid, en alzoo zullen wij geene ijdele voorwendsels zoeken, om ons aan de Vastenwet te onttrekken. 3. In vereeniging met het vasten en lijden van Jesus Christus, en alzoo zullen wij dikwijls onze geringe versterving vergelijken met hetgeen onze goddelijke Verlosser gedaan en geleden heeft, om voor onze zonden te boeten.

8 V. Wat verlangt de H. Kerk nog van ons behalve het nauwkeurig onderhouden van de voorgeschreven vasten?

A. 1. Dat wij meer en vurig bidden. 2. Dat wij eene almoes geven naar ons vermogen. 3. Dat wij het

lijden van Jesus Christus dikwijls gedenken. 3. Dat wij ons met de grootste zorg voorbereiden tot eene heilige Paaschbiecht.

9 V. Welke godvruchtige oefeningen zijn gedurende de H. Vasten bijzonder aan te bevelen?

- A. 1. Dagelijks te bidden vijf Onze-Vaders en Wees-gegroeten ter eere der HH. Vijf Wonden O. H. 2. De Kruisweg-oefening meermaals te doen. 3. Met ijver de Meditatiën over het lijden O. H. bij te wonen. 4. De vrijdagen op eene bijzondere wijs te heiligen, bijv. door een of meer van deze oefeningen naar de omstandigheden: het bijwonen der Mis, de Kruisweg-oefening, het Rozenhoedje der droevige mysteriën, de Litanie van het Lijden, van den Zoeten Naam, of ten minste een kort gebed ter vereering van den lijdenden Zalig-maker.

§ 3.

10 V. Welke zijn de Lijdensfeesten, die in de Vasten gevierd worden?

- A. 1^e Vrijdag: Gedachtenis van de Doornenkroon O. H.
2^e „ „ „ de Lans en Nagelen O.H.
3^e „ „ „ het Grafgewaad of Lijk-
kleed O. H.
4^e „ „ „ de HH. Vijf Wonden O.H.
5^e „ „ „ het Kostbaar Bloed O.H.
6^e „ „ „ de 7 Weeën van Maria.
7^e „ Goede Vrijdag. Lijden en dood O. H.

Welke is onder alle reliquieën de kostbaarste, de eerbied-waardigste? — Waarom?

11 V. In vele kerken wordt gedurende de Vasten, voor-

al op de vrijdagen, eene reliquie van 't H. Kruis vereerd: welke gevoelens zult gij bij die plechtige vereering in u zelve trachten op te wekken?

- A. Gevoelens van geloof, hoop, liefde en berouw, verzuchtende tot mijnen goddelijken Verlosser: *O goede Jesus, ik geloof, dat Gij voor mij aan 't Kruis gestorven zijt; — ik hoop, omdat Gij voor mij aan 't Kruis gestorven zijt; — ik bemin U uit geheel mijn hart, omdat Gij voor mij aan 't Kruis gestorven zijt; — en eerbiedig de reliquie van 't H. Kruis kussende: Mijn Jesus, barmhartigheid!*

X. LES.

Over de drie laatste Zondagen van de Vasten.

- 1 V. Hoe worden de drie laatste Zondagen van de Vasten genoemd?
- A. Zondag Laetare of Halfvasten, Passie-Zondag en Palm-Zondag.
- Laetare beteekent *Verblijd u*: met dit woord begint de H. Mis.
- 2 V. Waardoor onderscheidt zich Zondag Laetare of Halfvasten?
- A. Door zekere blijheid, welke in de gebeden der Kerk heerscht, terwijl het Altaar met bloemen is versierd.
- 3 V. Wat zou de H. Kerk daarmee bedoelen?
- A. De H. Kerk wil hare kinderen gelukwenschen met de half volbrachte boete, en hen aanmoedigen om met vernieuwden ijver de nog overblijvende boete te volbrengen.

- 4 V. Waardoor onderscheidt zich Passie-Zondag?
A. Hierdoor, dat de beelden in de kerk met paars worden bedekt.
- 5 V. Wat bedoelt de H. Kerk daarmee?
A. Ten teeken dat de gedachtenisviering van Jesus' lijden en sterven nadert, vermeerdert de H. Kerk de teekenen van rouw, om hare kinderen tot deelneming in hare droefheid te stemmen.
- 6 V. Waardoor onderscheidt zich Palm-Zondag?
A. 1. Door de plechtige wijding der palmen, ter gedachtenis van Jesus' zegepralenden, maar voor Hem zoo treurigen intocht binnen Jerusalem, korte dagen voor zijn schandelijken en smartelijken dood.
2. Door het lange Evangelie der H. Mis.
- 7 V. Wat behelst dat lange Evangelie op Palm-Zondag?
A. Het is de gansche lijdensgeschiedenis van het laatste avondmaal tot Jesus' dood en begrafenis.
- 8 V. Wat beteekent het, dat de Priester bij het einde van dit lang Evangelie op beide knieën knielt, en zoo eenige oogenblikken geknield blijft?
A. De Priester heeft dan gelezen, dat Jesus aan het Kruis den geest heeft gegeven, en blijft alzoo eenige oogenblikken in de eerbiedigste vereering van den dood des goddelijken Verlossers geknield.
- 9 V. Welke dagen heeft men nog een lang Evangelie in de H. Mis?
A. Nog dinsdag, woensdag en vrijdag in de Goede Week.
- 10 V. Is dat ook elken keer de lijdensgeschiedenis van Jesus Christus?
A. Ja, maar telkens volgens een anderen Evangelist: Zondag volgens den H. Mattheüs, dinsdag vol-

gens den H. Marcus, woensdag volgens den H. Lucas en vrijdag volgens den H. Joannes.

XI. LES.

Over de Goede Week.

§ 1.

- 1 V. Hoe wordt de laatste week der Vasten genoemd?
A. In de taal der Kerk wordt zij genoemd de *Groote Week*, in onze taal de *Goede Week*, in andere talen ook wel de *Heilige Week*.
- 2 V. Waarom wordt zij zoo te recht genoemd?
A. Om de groote, de heilige en heilaanbrengende mysteriën, welker gedachtenis in deze week gevierd wordt.
- 3 V. Welke zijn die mysteriën?
A. Voornamelijk twee: de instelling van het Allerheiligste Sacrament des Altaars en het lijden en sterven van onzen goddelijken Verlosser.

§ 2.

Over Witten Donderdag.

- 4 V. Welk groot mysterie gedenkt de H. Kerk op donderdag in de Goede Week?
A. De instelling van het Allerheiligste Sacrament.
Waar heeft Jesus Christus het H. Sacrament ingesteld? — Wanneer? — Welke twee plechtigheden gingen vooraf? — Waarom stelde Jesus het H. Sacrament in na het eten van het Paaschlam? — Waarom den avond voor zijn lijden?
- 5 V. Waarom wordt die dag bij ons genoemd Witte Donderdag?
A. Om de witte kleur van het misgewaad en van de

Altaarversieringen; terwijl op de voorgaande dagen paars en op Goeden Vrijdag zwart gebruikt wordt.

6 V. Waarom is de H. Kerk bij hare plechtigheden op Witten Donderdag, om zoo te spreken, half blijde half droevig?

A. De gedachtenis van de instelling van het groot Altaargeheim stemt haar tot vreugde; maar zij wordt in hare vreugde verhinderd door de gedachtenis van Jesus' smartelijk lijden.

Welke teekenen van vreugde? — Welke van droefheid?

7 V. Waardoor onderscheidt zich bovendien de Witte Donderdag?

A. 1. Door de plechtige wijding der HH. Oliën.

Wie wijdt de HH. Oliën? — Waar? — Hoevele HH. Oliën? — Wanneer worden die gebruikt?

2. Doordat slechts ééne H. Mis wordt opgedragen, om volmaakter het laatste avondmaal van den Zaligmaker met de Apostelen voor te stellen.

3. Door eene plechtige Processie met eene tweede H. Hostie, in de H. Mis geconsecreerd, naar een ander versierd Altaar.

4. Door de plechtige uitstelling en aanbidding van het Allerheiligste gedurende den ganschen dag.

8 V. Wat verlangt de liefderijke Jesus dien dag van ons?

A. Dat wij in den loop van den dag Hem in zijn H. Sacrament bezoeken, en ook, zoo 't kan, 's morgens bij de plechtige Mis en 's avonds bij het Sermoon tegenwoordig zijn, om Hem, onzen God en Zaligmaker, met den grootsten eerbied te aanbidden en vurig te danken voor de instelling van het Allerheiligste Sacrament.

9 V. Wat is, vooral op kleine plaatsen, wenschelijk en zeer verdienstelijk omtrent de keuze van het uur van kerkbezoek op Witten Donderdag en ook op andere aanbiddingsdagen?

A. Dat degenen, die min of meer vrij zijn in de keuze, niet het uur kiezen, dat voor hen het gemakkelijkste is, maar een van die uren, waarop zij kunnen vermoeden, dat Jesus Christus in zijn H. Sacrament het minst zal worden bezocht.

§ 3.

Over Goeden Vrijdag.

10 V. Waarom wordt de vrijdag in de Goede Week *Goede Vrijdag* genoemd?

A. Omdat hij is de herinnering van dien dag, welke door den dood des Zaligmakers ons het grootste goed, de zaligheid, heeft aangebracht.

Wanneer en waar heeft Jesus zijn lijden begonnen? — Waar, wanneer en hoe heeft Jesus duidelijk getoond, dat Hij niet uit onmacht maar uit vrijen wil alles zoude lijden? — Wat heeft Jesus geleden van Judas? van Petrus? van de andere Apostelen? — Hoe had Jesus dat voorspeld van Judas? van Petrus? van de andere Apostelen? — Wat heeft Jesus geleden in den hof van Olijven? bij Caïphas? bij Herodes? bij Pilatus? — Wie hebben openlijk getuigenis afgelegd van Jesus' onschuld? — Welke afschuwelijke middelen gebruikte Pilatus om Jesus van den dood te redden? — Wie hebben op den bloedigen Kruisweg medelijden getoond met den lijdenden Jesus? — Hoeveel woorden heeft Jesus aan het Kruis gesproken? — Welke? — Welke wonderen gebeurden bij den dood des Zaligmakers? — Wat is er met het aanbeddelyk Lichaam van Jesus na zijn dood geschied? — Welke drie treffende bekeeringen hebben er, volgens het H. Evangelie, bij het lijden en sterven des Zaligmakers plaats gehad, als de eerste vruchten van zijn kostbaar Bloed?

11 V. Welke zijn de voornaamste plechtigheden van Goeden Vrijdag?

A. 1. Het zingen of lezen der lijdensgeschiedenis volgens den H. Joannes.

2. Het plechtig gebed voor de gansche wereld, voor allen die in de H. Kerk en buiten de H. Kerk zijn, zelfs voor de Joden en Heidenen; wijl Jesus Christus voor alle menschen gestorven is.

3. De plechtige ontblooting en vereering van het Kruisbeeld.

De Priester, driemaal het Kruisbeeld gedeeltelijk ontblootende, zingt driemaal met verheffing van stem, terwijl hij het Kruis aan het volk vertoont: *Aanziet het Hout des Kruises, waaraan de Zaligheid der wereld gehangen heeft.* En als het koor elken keer antwoordt: *Komt, laat ons aanbidden* (Jesus Christus, die aan het Kruis gehangen heeft); dan behoort men, telkens bij het zingen des Priesters opgestaan zijnde, tot driemaal toe eerbiedig te knielen, om den liefderijken Verlosser, die voor ons aan 't Kruis gestorven is, te aanbidden en allervurigst te danken, verzuchtende elken keer: *Wij aanbidden en loven U, Christus; omdat Gij door uw Kruis de wereld verlost hebt.*

4. De plechtige overbrenging van 't Allerheiligste, dat 's morgens vroeg weer ter aanbidding was uitgesteld, naar 't Altaar, waar na eenige ceremoniën de Priester de H. Hostie nuttigt en de plechtigheden sluit.

12 V. Wordt dan op Goeden Vrijdag geene H. Mis opgedragen?

A. Neen, er heeft geene Consecratie van brood en wijn plaats, waarin eigenlijk het H. Misoffer bestaat.

13 V. Waarom laat de H. Kerk op Goeden Vrijdag het Misoffer achter?

- A. Ten teeken harer allergrootste droefheid over den dood van haren goddelijken Verlosser.
- 14 V. Hoe behooren wij den Goeden Vrijdag door te brengen?
- A. In stille droefheid behooren wij dikwijls, vooral namiddag omtrent drie uren, met de grootste dankbaarheid de oneindige liefde van Jesus Christus te gedenken, die voor onze zaligheid den schandelijksten en smartelijksten dood gestorven is. Verzuchten wij dikwijls: *Wij aanbidden en loven U, Christus; omdat Gij door uw Kruis de wereld verlost hebt.*
- 15 V. Welke oefening wordt ons op Goeden Vrijdag aanbevolen?
- A. De oefening van den H. Kruisweg, om zoo op de gemakkelijkste wijze met een medelijdend en dankbaar hart het lijden en sterven van onzen goddelijken Zaligmaker te overwegen.

§ 4.

- 16 V. Op Goeden Vrijdag wordt in de kerken van sommige Bisdommen geofferd voor het H. Land: wat verstaat gij door het H. Land?
- A. Palestina: die streek der aarde, waar Jesus Christus geleefd heeft en gestorven is: dat Land derhalve, 't welk door Jesus' tegenwoordigheid, prediking, mirakelen, ja door zijn Bloed geheiligd is.
- 17 V. Tot welk einde moet het offer voor het H. Land strekken?
- A. Tot instandhouding van kerken en andere stichtingen, opgericht op die plaatsen, welke het meest

door een of ander mysterie zijn geheiligd.

Noem eens eenige plaatsen, die door een groot mysterie zijn geheiligd.

18 V. Met welke meening behooren wij voor het H. Land te offeren?

A. Uit dankbaarheid en wederliefde tot Jesus Christus, die voor onze zaligheid op die plaatsen zoo veel gedaan en geleden heeft.

§ 5.

Over Paaschavond of Zaterdag voor Paschen.

19 V. Welke zijn de voornaamste plechtigheden van Zaterdag voor Paschen?

A. 1. De wijding van 't vuur, van de Paaschkaars en van de vont.
2. In elke kerk wordt slechts ééne H. Mis opgedragen, waarbij reeds met vele vreugdeteekenen de verrijzenis des Heeren wordt herdacht.

Noem eenige vreugdeteekenen.

20 V. Wat beteekent de versierde Paaschkaars, die op Zaterdag voor Paschen gewijd wordt?

A. De Paaschkaars verbeeldt den verrezen Zaligmaker, die de duisternissen des doods heeft overwonnen, en schitterende van heerlijkheid uit het graf is opgestaan.

Zij wordt gedurende den Paaschtijd aan de Evangeliezijde van 't Groot Altaar geplaatst, en op de Zon- en Feestdagen tot O. H. Hemelvaart bij de plechtige Mis en Vesper ontstoken.

21 V. Wat is er wegens het gebed *De Engel des Heeren* op te merken in den Paaschtijd?

A. 1. In plaats van *De Engel des Heeren* wordt ge-

beden de Antiphoon: *Koningin des hemels, verblijd u, Alleluia*; alzo 2. Van zaterdag-middag voor Paschen tot zaterdag-middag na Pinkster; en dat wel 3. Altijd *staande*.

Herhaal hoe *De Engel des Heeren* te bidden: 1. Door het jaar. 2. In den Paaschtijd.

XII. LES.

Over het Paaschfeest.

1 V. Welke is de grootste en plechtigste Feestdag van het jaar, *het Feest der Feesten*?

A. Paschen.

Paschen beteekent *voorbijgang, doortocht*. De Engel des Heeren *ging* des nachts de huizen *voorbij*, doodde al de eerstgeborenen der Egyptenaren en spaarde die der Israëlieten, wier deurposten met het bloed des lams waren geteekend. Deze wonderbare redding werd gevolgd door de verlossing der Israëlieten uit de slavernij van Egypte. Daarom doet *Paschen* ons denken aan *redding van den dood, verlossing, verheffing*. Voor Jesus Christus is Paschen de bevrijding uit den kerker des doods, de verheffing na de vernedering, de overwinning over zijne vijanden door zijne heerlijke verrijzenis. Voor ons is Paschen de overgang uit den dood tot het leven, de verlossing uit de slavernij des duivels door het Bloed van het goddelijk Paaschlam Jesus Christus.

2 V. Welk groot mysterie vieren wij met Paschen?

A. De verrijzenis van Jesus Christus.

3 V. Waarom is Paschen het grootste feest?

A. 1. Omdat Jesus Christus na zoo groote schande en smarten, als overwinnaar van dood en hel, verheerlijkt uit het graf is opgestaan. 2. Omdat de verrijzenis van Jesus Christus is het voornaamste bewijs zijner godheid en de grondslag van ons heilig geloof.

4 V. Waarom is de verrijzenis van Jesus het voornaamste bewijs zijner godheid?

A. Niet alleen, omdat zijne verrijzenis is het grootste wonderwerk, dat Jesus Christus gedaan heeft, maar ook, en wel voornamelijk, omdat Jesus zelf vooruit zijne verrijzenis gekozen en gesteld had als het bewijs zijner godheid.

5 V. Met welke woorden heeft Jesus zijne verrijzenis voorgesteld en bepaald als het bewijs zijner godheid?

A. Wanneer zijne vijanden een teeken vroegen, ten bewijze van het goddelijk gezag, waarmede Hij sprak, zeide Hij eens op zijn Lichaam wijzende: *Breek dezen tempel af, en in drie dagen zal Ik hem opbouwen.* Een andermaal zeide Hij: *Hun zal geen teeken gegeven worden dan het teeken van den profeet Jonas. Want gelijk Jonas drie dagen en drie nachten in den buik van den visch geweest is, alzoo zal de Zoon des menschen drie dagen en drie nachten in het hart der aarde zijn.*

Verhaal de geschiedenis van Jonas.

6 V. Hoe is de verrijzenis van Jesus ook de grondslag van ons heilig geloof?

A. Als Jesus Christus door zijne eigene macht verreezen is, dan is Hij waarachtig God, en is Hij God, dan is ook waar en van goddelijke kracht al wat Jesus Christus heeft geleerd en voorgescreven en ingesteld, in één woord: ons geloof is waar en goddelijk.

Verhaal de verrijzenis van Jesus. — Verhaal de twee eerste verschijningen aan de Apostelen? — Kent gij nog andere verschijningen? — Hoe heeft God in zijne voorzienigheid den

haat van Jesus' vijanden en de ongeloofigheid zijner Apostelen gebruikt, om de waarheid zijner verrijzenis te bevestigen?

7 V. De Joden vieren ook Paschen: wat is dat voor een Paschen?

A. De Joden vieren nog het Paaschfeest, dat God door Moses aan hunne voorouders had voorgeschreven.

8 V. Welke overeenkomst bestaat er tusschen ons Paaschfeest en het Paaschfeest der Joden?

A. Het Paschen van het Oude Verbond was eene voorafbeelding van het Paschen van het Nieuwe Verbond. 1. De Israëlieten herdachten, en de Joden herdenken nog, op hun Paaschfeest de verlossing uit de slavernij van Egypte, en wij gedenken op ons Paaschfeest onze verlossing uit de slavernij des duivels. 2. Gelijk de eerstgeborenen der Israëlieten van den dood gespaard bleven door het bloed van het paaschlam, waarmede zij de deurstijlen hadden bestreken, zoo zijn wij van den eeuwigen dood gered door het Bloed van ons goddelijk Paaschlam Jesus Christus.

9 V. In welken geest behooren wij het Paaschfeest te vieren?

A. 1. Wij moeten ons verheugen in de verrijzenis van Jesus, en Hem gelukwenschen met zijne luis-terrijke zegepraal. 2. Wij moeten ons verheugen om de onuitsprekelijke weldaad der verlossing, en Jesus daarvoor vurig danken. 3. Wij moeten ons verheugen om onze geestelijke verrijzenis uit de zonde door eene goede Biecht en waardige Paasch-communicie, en Jesus in zijne verrijzenis trachten na te volgen. 4. Wij moeten ons verheugen in

de zalige hoop eener heerlijke verrijzenis ten jongsten dage, waarvoor Jesus' verrijzenis ons tot verzekering en voorbeeld strekt.

10 V. Hoe moeten wij Jesus in zijne verrijzenis navolgen?

A. 1. Gelijk Jesus met de daad getoond heeft waarlijk verrezen te zijn, zoo moeten wij ook met de daad toonen werkelijk uit het graf der zonden te zijn opgestaan. 2. Gelijk Jesus Christus, eens verrezen, niet meer sterft, maar leeft voor zijn hemelschen Vader; zoo moeten wij, eens verrezen, niet meer in de zonde den dood zoeken, maar voor God blijven leven.

11 V. Waarom heet de Zondag na Paschen Beloken Paschen?

A. Beloken beteekent gesloten. Alhoewel de Paaschweek is gesloten en de tijd voor de Paaschcommunie geëindigd is, blijft de verplichting voortduren voor degenen die nog niet aan hun Paaschplicht hebben voldaan.

12 V. Wat beteekent het woord *Alleluia*, dat de H. Kerk op hare Feesten en vooral met Paschen zo dikwijls gebruikt?

A. *Alleluia* beteekent *Looft den Heer*.

XIII. LES.

Over de Kruisdagen en St-Marcusdag.

1 V. Wat zijn de Kruisdagen?

A. De Kruisdagen zijn de drie dagen voor O. H.

Hemelvaart, bede- en boetedagen, waarop men verplicht is te vasten tot den middag en den geheelen dag vleesch te derven.

Sedert het jaar 1881 zijn de Bisschoppen van Nederland door den Paus voor vijf jaren gemachtigd, telkens voor één jaar, te dispenseeren, zoowel in het vasten als in het derven van vleesch.

2 V. Wat verstaat gij door St-Marcusdag?

A. Een bede- en boetedag op den 25 April, met gelijke verplichting als op de Kruisdagen.

Voor St-Marcusdag gelijke dispensatie als voor de Kruisdagen.

3 V. Tot wat einde zijn de Kruisdagen en St-Marcusdag ingesteld?

A. Oorspronkelijk zijn zij ingesteld bij gelegenheid van groote rampen, om door bidden en vasten bij God redding te zoeken. Het doel is nog Gods barmhartigheid in te roepen, opdat Hij ons voor rampspoeden beware, en de vruchten der aarde zegene.

4 V. Wat betaamt ons deze dagen volgens den geest der Kerk te doen?

A. Dat we godvruchtig tegenwoordig zijn bij de H. Mis en bij de Litanie van Alleheiligen, welke alsdan gezongen of gelezen wordt, om Gods zegen over de vruchten der aarde af te smeeken.

XIV. LES.

Over O. H. Hemelvaart.

1 V. Wanneer vieren wij het Feest van O. H. Hemelvaart?

A. Veertig dagen na Paschen.

Wanneer is Jesus ten hemel geklommen? — Waar? — Is Jesus bij zijne hemelvaart alleen den hemel ingegaan? — Wie met Hem? — Welke macht gaf Jesus kort te voren aan de Apostelen? — Welke belofte deed Hij hun? — Wat gelastte Hij hun? — Wat gebeurde, toen Jesus ten hemel was geklommen? — Wat deden de Apostelen toen?

2 V. In welken geest behooren wij O. H. Hemelvaart te vieren?

A. 1. Wij moeten ons verheugen, dat Jesus den hemel is ingegaan, en onzen goddelijken Verlosser gelukwenschen met zijne heerlijkheid. 2. Wij moeten ons verheugen, dat Jesus den hemel voor ons geopend heeft, en in ons een heilig verlangen naar den hemel opwekken.

3 V. Welke bijzonderheid is er dien Feestdag op te merken omtrent de Paaschkaars?

A. De Paaschkaars, voor de Hoogmis ontstoken, wordt na het zingen van het Evangelie uitgedoofd.

4 V. Wat moet dat beduiden?

A. De brandende Paaschkaars stelt ons den verrezen Zaligmaker voor, maar als dan door den Priester gezongen is, dat Jesus Christus is ten hemel geklommen, wordt ook de Paaschkaars uitgedoofd en onder de Mis niet meer ontstoken, om te beduiden, dat Jesus met zijne zichtbare tegenwoordigheid van de aarde verdwenen is.

Is Jesus dan nog onzichtbaar op aarde? — Waar? — Zult gij ooit op aarde Jesus Christus zien? — Wanneer?

XV. LES

Over het Pinksterfeest.

1 V. Welke groote mysteriën vieren wij met Pinkster?

A. De nederdaling van den H. Geest over de Apostelen en de eerste prediking van Petrus of de verkondiging van de Nieuwe Wet.

Hoe hebben zich de Apostelen tot de komst van den H. Geest voorbereid? — Door wien en wanneer was hun dat zoo gelast? — Met welke wonderbare teekenen kwam de H. Geest over de Apostelen? — Welke uitwerkselen had voornamelijk de komst van den H. Geest in het *verstand* en in 't *gemoed* der Apostelen? — Wat verstaat gij door de gaveder *talen*, welke de Apostelen ontvingen? — Hoe toonden de Apostelen aanstonds, dat zij vervuld waren van den H. Geest? — Hoevelen werden bij de eerste prediking van Petrus bekeerd?

2 V. Wat behooren wij te doen, om op het Pinksterfeest de komst van den H. Geest over ons te mogen verwachten?

A. Wij behooren door een vurig gebed, eenige dagen te voren, den H. Geest over ons af te smeecken, en door eene oprechte boete en eene heilige Biecht onze ziel te zuiveren.

3 V. Wat vooral mogen wij met Pinkster van den H. Geest verwachten?

A. Licht en sterkte: licht om ons heilig geloof beter te kennen en meer lief te hebben; sterkte om ons geloof kloekmoedig te belijden en naar zijne voorschriften te leven.

4 V. De Joden vieren ook een Pinksterfeest: wat is dat voor een Pinksterfeest?

A. Het Pinksterfeest der Joden is het feest, dat voor hunne voorouders verplichtend was ter gedachtenis, dat God hun op den berg Sinaï zijne Wet gegeven had.

Waar heeft God zijne Wet gegeven? — Wanneer? — Door wien? — Met welke teekenen?

5 V. Welke overeenkomst bestaat er tusschen het Pinksterfeest der Joden en ons Pinksterfeest?

A. Het Joodsche Pinksterfeest is de gedachtenis-viering van de verkondiging der Oude Wet, en wij vieren de verkondiging der Nieuwe Wet.

6 V. Vanwaar voor beide Feesten de naam van Pinkster?

A. Pinkster beteekent zooveel als het Feest van den *vijftigsten dag*. Den 50sten dag na den uittocht uit Egypte gaf God zijne Wet op Sinai; en ook den 50sten dag na Paschen kwam de H. Geest over de Apostelen, en werd de Nieuwe Wet van Jesus Christus door Petrus afgekondigd.

7 V. Waarvoor moeten wij den barmhartigen God vurig danken op het Pinksterfeest?

A. Dat wij onder de Nieuwe Wet van Jesus Christus geboren zijn, en nog meer dat wij het geluk hebben die Wet van liefde te kennen en hare weldaden te genieten.

XVI. LES.

Over Drievuldigheids-Zondag.

1 V. Welke dagen zijn aan de vereering van de H. Drievuldigheid toegewijd?

A. Wij kunnen zeggen: 1. *Alle dagen* des jaars; want elken dag hebben wij zoovele weldaden aan den Vader en den Zoon en den H. Geest volgens de orde der natuur en der genade te danken. 2. Meer bijzonder *alle Zondagen*; want wij zijn verplicht

den zevenden dag te heiligen ter eere van God, drievuldig in Personen. 3. Ook *alle Feestdagen* van het jaar, want elk mysterie dat we vieren, is 't werk der aanbiddelijke Drievuldigheid; maar nogtans heeft 4. de H. Kerk een bijzonderen Feestdag ingesteld ter eere der H. Drievuldigheid, en wel *Zondag na Pinkster*.

2 V. Wat behooren wij op het Feest der H. Drievuldigheid te doen?

A. Ons zelven te herinneren wat wij van dit eerste en allergrootste mysterie moeten weten; met den diepsten eerbied God in drie Personen te aanbidden, en met de grootste vurigheid te danken den Vader, die ons geschapen heeft, den Zoon, die ons verlost heeft, den H. Geest, die ons geheiligd heeft.

3 V. Waartoe kunnen wij ons dit Feest nog ten nutte maken?

A. 1. Om ons te onderzoeken of wij wel elken dag God in drie Personen behoorlijk vereeren: hoe wij ons morgen- en avondgebed verrichten? hoe wij het H. Kruisteeken maken? hoe wij het *Glorie zij den Vader* uitspreken? om ons te verbeteren en onzen ijver te vernieuwen.

2. Om ons te onderzoeken of wij de Zon- en Feestdagen, aan den drievuldigen God toegewijd, behoorlijk doorbrengen: hoe wij de H. Mis bijwonen? hoe wij verder den dag des Heeren heiligen? of wij niet veel verzuimen van 't geen we vroeger zoo ijverig op de Zon- en Feestdagen deden?

XVII. LES.

Over H.-Sacramentsdag.

- 1 V. Wanneer vieren wij H.-Sacramentsdag?
 - A. Donderdag na de Pinksterweek.
- 2 V. Wat is het doel van dit plechtig Feest?
 - A. De H. Kerk wil hare volle vreugde en dankbaarheid betuigen voor de instelling van het Allerheiligste Sacrament, wat zij niet volmaaktelijk kon op Witten Donderdag, om de gedachtenis van het lijden des Heeren.
- 3 V. Hoe zullen wij aan Jesus Christus voor het aanbiddelijk geheim des Altaars het best onze dankbaarheid betuigen?
 - A. Door, niet alleen op H.-Sacramentsdag, maar geheel ons leven, aan Jesus Christus in het Allerheiligste Sacrament de goddelijke eer te geven, die Hem toekomt.
- 4 V. Noem eens eenige oefeningen van dankbare vereering, die aan Jesus Christus in zijn Allerheiligste Sacrament alleraangenaamst zullen zijn.
 - A. 1. Als wij eene kerk voorbijgaan, het H. Sacrament te groeten, zeggende: *Geloofd zij Jesus Christus!* — terwijl de mannen daarbij eerbiedig het hoofd ontdekken.
 2. Als wij eene kerk of kapel binnentreden, waar we aan de brandende Godslamp kunnen zien, dat het H. Sacrament in het Tabernakel rust, na het Kruisteeken met wijwater, Jesus te groeten, zeggende: *Geloofd zij Jesus Christus!*
 3. Zoolang we in de kerk zijn, de tegenwoordig-

heid van Jesus in het Tabernakel te gedenken ; steeds den verschuldigten eerbied te bewaren , en nog grooteren eerbied te toonen , als Jesus Christus onder de H. Mis tegenwoordig komt , of als het Allerheiligste is uitgesteld , in de H. Mis , in het Lof of op de dagen van aanbidding.

4. Getrouw zijn aanbidtingsuur te onderhouden , en Witten Donderdag en H.-Sacramentsdag met devotie te vieren.

5. Dikwijls Jesus Christus in de H. Communie waardig te ontvangen , met eene gepaste voorbereiding en dankzegging.

XVIII. LES.

Over het Feest van het H. Hart van Jesus.

1 V. Wanneer vieren wij het Feest van het H. Hart van Jesus ?

A. Vrijdag na het Octaaf van H.-Sacramentsdag.

2 V. Wat is het doel van dezen Feestdag ?

A. Het goddelijk Hart van Jesus te vereeren als de volmaaktste voorstelling zijner oneindige liefde voor de menschen.

3 V. Wat verlangt het goddelijk Hart van Jesus van ons ?

A. Dat wij Hem liefde voor liefde bewijzen en ons beijveren om Hem eenige vergoeding te geven voor den smaad , dien Hij van zoovele ondankbare menschen moet ondervinden , vooral in het aanbidde-lijk geheim zijner liefde.

4 V. Wanneer is de gansche wereld aan het H. Hart van Jesus plechtig toegewijd geworden ?

A. Den 16 Juni 1875 op last van Z. H. Pius IX.

5 V. Wat herinnerde die dag ?

A. Dien dag was het 200 jaren geleden , dat Jesus Christus , zijn van liefde vlammeend Hart aan de Gelukzalige Margaretha Maria (Alacoque) toonende , haar den last opdroeg van uit al haar vermogen te ijveren voor de devotie tot zijn goddelijk Hart.

6 V. Hoe vertoonde de Zaligmaker zijn goddelijk Hart aan die Zalige Maagd ?

A. Met de diepe wonde , een doornenkroon rondom , een kruis bovenop , en naar alle kanten vlammen uitschietende.

7 V. Wat heeft de goede Jesus aan de vereerders van zijn goddelijk Hart beloofd ?

A. Dat Hij hen op een bijzondere wijs zal zegenen , en ook de plaatsen , waar eene afbeelding van zijn goddelijk Hart zal zijn tentoongesteld.

8 V. Waardoor kunnen wij in 't bijzonder onze dankbaarheid en wederliefde aan het H. Hart van Jesus betoonen ?

A. Door ons te laten inschrijven in het Broederschap van het H. Hart van Jesus , en de voorschriften daarvan getrouw te volbrengen.

9 V. Welke zijn deze voorschriften ?

A. Dat men dagelijks bidt één Onze-Vader en Weesgegroot met de 12 Artikelen des Geloofs en het schietgebed : *Zoet Hart van mijn Jesus , maak dat ik U meer en meer beminne.*

10 V. Noem nog eene andere vereeniging , waardoor men aan de vurige verlangens van Jesus' Hart op eene bijzondere wijze te gemoet komt.

A. Het Apostolaat des Gebeds of Verbond van Jesus' H. Hart.

11 V. Wat is het doel van het Apostolaat des Gebeds of Verbond van Jesus' H. Hart?

A. Onder de Christenen te verspreiden de ware toewijding aan dit goddelijk Hart, vooral aan het heil der zielen, aan de zegepraal der Kerk en van den H. Stoel enz.

12 V. Waarom wordt deze Vereeniging zoo gepast het *Apostolaat des Gebeds* genoemd?

A. Omdat zij tracht de zaligheid der zielen te bevorderen *door het gebed* en andere goede werken, gelijk de dienaars der Kerk het doen *door het woord* of de prediking.

13 V. Wat vraagt van ons het Apostolaat des Gebeds, als wij daarin zijn ingeschreven?

A. Dat wij iederen dag onze gebeden, werken en moeielijkheden, door 't onbevlekt Hart van Maria, aan Jesus opdragen tot intentie van zijn H. Hart; dat wil zeggen: tot diezelfde intentie, waartoe Hij zelf zonder ophouden bidt, en zich op het altaar opoffert aan zijnen hemelschen Vader.

14 V. Hoe zullen wij daaraan gemakkelijk voldoen?

A. Door dagelijks bij ons gewoon morgengebed te voegen: *O Jesus, ik offer U op, door 't onbevlekt Hart van Maria, de gebeden, de werken en het lijden van dezen dag, in vereeniging met de intentiën van uw H. Hart.*

XIX. LES.

Over de Feesten van de H. Moeder Gods.

§ 1.

8 December: O. L. V. Onbevleete Ontvangenis.

Wat verstaat gij door de Onbevleete Ontvangenis van Maria? Dat de H. Maagd Maria door bijzondere gratie en voorrecht om de verdiensten van Jesus Christus van de *vlek der erfzonde* is bewaard gebleven.

2 Februari: O. L. V. Lichtmis. Maria-Zuivering. § 2.

25 Maart: O. L. V. Boodschap.

Welke boodschap wordt hier bedoeld? De boodschap des Engels aan Maria, die haar van Godswege aankondigde, dat zij was gekozen om de Moeder van God te worden. — Welke Engel bracht die blijde boodschap? — Waar?

Vrijdag na Passie-Zondag: O. L. V. der Zeven Weeën.

Welke zijn die Zeven Weeën of Smarten of Droefheden van Maria? 1. Maria hoort de voorzegging van Simeon. — 2. Maria vlucht naar Egypte. — 3. Maria verliest het kind Jesus. — 4. Maria ontmoet Jesus met zijn Kruis. — 5. Maria onder het Kruis. — 6. Maria ontvangt 't Lichaam van Jesus in hare armen. — 7. Maria bij de begrafenis van Jesus. — Op welke Staties van den Kruisweg worden de vier laatste Smarten voorgesteld?

2 Juli: O. L. V. Visitatie of Bezoeking.

Welk bezoek wordt hier bedoeld? Het bezoek van Maria aan hare nicht Elisabeth, die, door den H. Geest verlicht, Maria noemde *de Moeder des Heeren*, terwijl Maria God loofde en dankte met den verheven Lofzang *Magnificat*.

15 Augustus: O. L. V. Hemelvaart. § 3.

8 September: O. L. V. Geboorte.

Zondag onder 't Octaaf: Naamfeest van Maria.

Wat beteekent Maria? Vorstin, Ster.

3^e Zondag in September: O. L. V. der Zeven Weeën.

1^e Zondag in October: O. L. V. van den H. Rozenkrans. § 4.

2^e Zondag in November: O. L. V. Bescherming. § 6.

21 November: O. L. V. Presentatie of Opdracht. § 5.

Vragen tot oefening:

1. Welke van deze Feesten der H. Moeder Gods wor-

den in ons Bisdom als Zondag gevierd?

2. Welk mysterie wordt op elk dier verplichte Feestdagen herdacht?
3. Zeg dit ook van de andere Feesten.
4. Welk Feest wordt bedoeld door de *Hooge L. V.*? en welk door de *Lage L. V.*?
5. Welk Feest wordt gevierd 2 Febr.? ... 15 Aug.? ..
6. Wanneer wordt het Feest gevierd van O. L. V. Boodschap? ... Geboorte? ...
7. Noem de 15 mysteriën van den Rozenkrans.

A. I. *De vijf blijde mysteriën.* — 1. De boodschap des Engels aan Maria. — 2. Het bezoek der H. Maagd aan hare nicht Elisabeth. — 3. De geboorte van Jesus in den stal van Bethlehem. — 4. De opdracht van Jesus in den Tempel. — 5. De vinding van Jesus in den Tempel.

II. *De vijf droevige mysteriën.* — 1. De benauwdheid van Jesus in den hof van Olijven. — 2. De geeseling van Jesus. — 3. De kroning van Jesus met dorens. — 4. De kruisdraging van Jesus. — 5. De kruisiging en dood van Jesus.

III. *De vijf glorieuze mysteriën.* — 1. De verrijzenis van Jesus. — 2. De hemelvaart van Jesus. — 3. De nederdaling van den H. Geest over de Apostelen. — 4. De opnemng van Maria ten hemel. — 5. De kroning van Maria in den hemel.

8. Zeg van elk dezer 15 mysteriën op welken dag het gevierd wordt.

De vinding van Jesus in den Tempel op Zondag na Driekoningen.

§ 2.

O. L. V. Lichtmis.

9 V. Welke mysteriën gedenken wij op O. L. V. Lichtmis ?

A. Maria heeft zich, veertig dagen na de geboorte van Jesus, onderworpen aan de Zuiveringswet der gewone vrouwen, ofschoon zij was de allerzuiverste Maagd en Moeder Gods; — en zij heeft haar goddelijk Kind den hemelschen Vader opgedragen, en volgens de Wet als een gewonen eerstgeborenen zoon vrijgekocht, ofschoon Jesus de Zoon Gods was.

10 V. Van welke deugden geeft ons Maria in dit mysterie een treffend voorbeeld ?

A. Van gehoorzaamheid en nederigheid.

Welke personen waren volgens het H. Evangelie bij dit mysterie tegenwoordig ? — Welke belofte had de grijze Simeon van God ontvangen ? — Hoe wist Simeon, dat dit Kind de Zaligmaker der wereld was ? — Welke voorzegging deed Simeon van Jesus ? — van Maria ? — Wat wenschte Simeon ?

11 V. Waarom wordt deze Feestdag O. L. V. Lichtmis genoemd ?

A. Om het plechtig wijden, ontsteken en uitdeelen der kaarsen.

12 V. Waarom juist op dezen Feestdag die plechtigheid met de kaarsen ?

A. Ter vereering van Jesus, dien de grijze Simeon in zijn lofzang genoemd heeft: *het licht tot verlichting der heidenen en tot heerlijkheid van het volk van Israël.*

13 V. Waarom wordt Jesus te recht genoemd *het licht der wereld* ?

A. Omdat Hij door zijne goddelijke leer de duister-

nissen van onwetendheid en ongeloof verlicht heeft en nog verlicht.

§ 3.

O. L. V. Hemelvaart.

14 V. Welk is het grootste en plechtigste Feest van de H. Moeder Gods?

A. Het Feest van hare Hemelvaart met Vigilie en Oetaaf; omdat dit mysterie alle overige mysteriën van de H. Moeder Gods komt sluiten en bekronen.

15 V. Welke mysteriën worden in Maria's Hemelvaart begrepen?

A. 1. Haar heilige dood. 2. Hare verrijzenis. 3. Hare opneming ten hemel. 4. Hare krozing in den hemel.

16 V. Waarom heeft God Maria aan den dood onderworpen?

A. 1. Tot hare meerdere verdiensten. 2. Om haar meer gelijk te maken aan haren goddelijken Zoon. 3. Om ons Maria te geven als voorbeeld en Patrones van een zaligen dood.

17 V. Waarom deed God Maria spoedig uit het graf opstaan?

A. Omdat Jesus Christus niet dulden kon, dat het heilige Lichaam zijner Moeder aan het bederf werd overgegeven.

18 V. Moeten wij denken, dat Maria in den hemel zoo hoog verheven is boven alle Engelen en Heiligen, alleen omdat zij is de Moeder van God?

A. Neen, maar ook omdat zij de hoogste heerlijkheid verdiend heeft.

19 V. Waardoor heeft Maria de hoogste heerlijkheid verdiend?

A. Door de hoogste heiligheid, door het zwaarste lijden, door de volmaaktste gelijkvormigheid aan het beeld van Jesus Christus.

20 V. Met welke gevoelens behooren wij het Feest van Maria-Hemelvaart te vieren?

A. Als kinderen van Maria, ons verheugende in de heerlijkheid onzer Moeder, behooren wij God te danken voor de glorie, aan Maria geschonken, haar geluk te wenschen met hare verheffing en ons op te wekken tot een groot vertrouwen in hare machtige en liefderijke bescherming.

§ 4.

O. L. V. van den H. Rozenkrans.

21 V. Wat bedoelt de H. Kerk met het Feest van O. L. V. van den H. Rozenkrans, den 1^{en} Zondag in October?

A. Dit feest is oorspronkelijk ingesteld, om God te bedanken voor twee wonderbare overwinningen, door de Christenen in 1571 en 1716 op de Turken behaald, welke overwinningen door de Pausen aan de devotie van den H. Rozenkrans werden toegeschreven.

Hoe oud is het Rozenkransgebed? — Aan wien wordt de instelling daarvan toegeschreven? — Hoe wordt het Rozenkransgebed verdeeld? — Wat behooren degenen te doen, die in het Broederschap van den H. Rozenkrans zijn ingeschreven?

22 V. Wat behooren wij op het Feest van den H. Rozenkrans in 't bijzonder te doen?

- A. De H. Maagd vurig te danken voor zoovele gunsten, welke wij gedurende het jaar door het bidden van den Rozenkrans hebben verkregen, en onzen ijver op te wekken, om steeds getrouw en godvruchtig ons Rozenhoedje te bidden.
- 23 V. Welke voordeelen zijn verbonden aan het loffelijk gebruik van het Rozenhoedje 's avonds in het huisgezin gezamenlijk te bidden?
- A. 1. De Moeder Gods zal dit huis in hare bijzondere bescherming nemen. 2. Jesus Christus heeft zijn bijzonderen zegen beloofd aan het gezamenlijk bidden. 3. In het gebruik van elken avond op een bepaald uur het Rozenhoedje te bidden vindt ieder een middel tegen zijne traagheid en neiging tot verzuim. 4. Ouders en oversten geven een goed voorbeeld aan hunne kinderen en dienstboden, en aan hun goeden voorgang zal het te danken zijn, dat na hun dood met de devotie tot de H. Moeder Gods ook hare bijzondere bescherming over de familie zal blijven.
- 24 V. Wat behoort men in acht te nemen, om het Rozenhoedje te zamen ordelijk en met vrucht te bidden?
- A. 1. Het uur wordt gekozen, dat voor allen het geschiktste is. 2. Allen zijn *eerbiedig geknield*. 3. Een bidt voor, bij elk tientje *het mysterie noemende*. 4. Allen antwoorden *met luider stem*. 5. De ouders nemen plaats *achter* de kinderen, om op hen te letten.
- 25 V. Wat wordt nog aanbevolen, om het Rozenhoedje met meer devotie en meer vrucht te bidden?

A. Dat men te voren eene bijzondere intentie maakt, en nog beter, wanneer, ten minste nu en dan, Vader of Moeder bepaalt en te voren zegt waarvoor dien avond het Rozenhoedje zal gebeden worden, bijv. voor de zegepraal der H. Kerk, voor den H. Vader, voor onzen Bisschop, voor onze Priesters, voor een belang, dat hen zelve of iemand van de familie of vrienden bijzonder aangaat, voor een zieke, voor een overledene in de familie of onder de kennissen, tot voorbereiding voor een feest, enz.

§ 5.

O. L. V. Presentatie.

26 V. Wat vieren wij met O. L. V. Presentatie of Opdracht van Maria?

A. Wij gedenken, dat Maria, nog zeer jong zijnde, door hare Ouders naar den Tempel werd gebracht en den Heer toegewijd om daar te verblijven.

Wie waren hare Ouders? — Wanneer wordt hun Feest gevierd?

27 V. Door welke deugden vond Maria bij God behagen, terwijl zij in den Tempel onder de leiding van godvruchtige vrouwen met andere kinderen hare jeugdige jaren doorbracht?

A. 1. Door haren eerbied in 't gebed, door hare getrouwheid bij hare godvruchtige oefeningen, door haar zuiver inzicht bij al hare werken.

2. Door hare volmaakte gehoorzaamheid aan hare Oversten, alles doende zonder tegenspraak, aan-

stonds, naar haar best vermogen, op de wijze als van haar verlangd werd.

3. Door haren vriendelijken omgang met de andere kinderen, zonder haat of nijd, zonder twist of tweedracht, zonder zich zelve te verheffen of anderen te minachten, willende steeds de minste van allen zijn.

4. Omtrent zich zelve door nederigheid, zedigheid, zindelijkheid, matigheid, werkzaamheid.

§ 6.

O. L. V. Bescherming. 1)

28 V. Wat behooren wij te doen op het Feest van O. L. V. Bescherming?

A. De H. Moeder Gods vurig te danken voor de liefderijke bescherming, welke wij al wederom een jaar bij haar hebben mogen vinden, en ons met een groot vertrouwen opnieuw in hare moederlijke bezorgdheid aan te bevelen.

29 V. Waarom moeten wij een groot vertrouwen stellen in Maria's bescherming?

A. 1. Zij *kan* ons helpen, omdat zij, *als Moeder van Jesus*, zooveel op zijn zoet Hart vermag.

2. Zij *wil* ons helpen, omdat zij, *als onze Moeder*, zoozeer bezorgd is voor ons geluk.

30 V. Is het vreemd, dat God in alle tijden zoovele wonderbare gunsten heeft geschonken aan de vurige vereerders van Maria?

A. Neen; als wij *door Maria* Jesus Christus en met Hem de zaligheid ontvangen hebben, dan is het

1) Dit feest wordt niet in alle Bisdommen op denzelfden dag gevierd.

niet vreemd, dat het God behaagt ons *door Maria* vele mindere gunsten te schenken.

31 V. Welke vereerders van Maria mogen het meest op hare bescherming rekenen?

A. Die hun best doen om haar na te volgen.

32 V. Hoe kunnen wij gemakkelijk weten, wat wij in onze omstandigheden moeten doen om Maria na te volgen?

A. Door ons eenvoudig af te vragen *wat* Maria hier in onze plaats zou gedaan hebben en *hoe* zij het zou gedaan hebben: doen wij *dat* en doen wij het *zoo*, volgen wij steeds dien regel, dan zullen wij heilig worden.

XX. LES.

Over de Patroonfeesten.

§ 1.

1 V. Welke Heilige is de Patroon der *Katholieke Kerk*?

A. De H. Joseph.

2 V. Door welken Paus en wanneer is de H. Joseph tot Patroon der H. Kerk gesteld?

A. Door Paus Pius IX den 8 December 1870.

3 V. Wanneer wordt het Feest van den H. Joseph gevierd?

A. Den 19 Maart, en nog den 3^{en} Zondag na Paschen vieren wij de Bescherming van den H. Joseph.

Bij welke gelegenheid heeft de H. Joseph het voorbeeld van de volmaaktste gehoorzaamheid gegeven? — Waarin bestond die volmaakte gehoorzaamheid?

4 V. Waarom moeten wij den H. Joseph hoog vereeren en met een groot vertrouwen aanroepen?

A. Omdat God zelf hem gekozen heeft en in den

hemel nog vereert als den Bruidegom van Maria en den Voedstervader van Jesus.

§ 2.

- 5 V. Welke Heilige is de Patroon van ons *Bisdom* en wanneer wordt zijn Feest gevierd?
- 6 V. Wanneer heeft hij geleefd? in welke waardigheid of stand? verhaal eenige bijzonderheden uit zijn leven.
- 7 V. Welke Heilige is de Patroon van onze *Parochie*? en wanneer wordt zijn Feest gevierd?
- 8 V. Wanneer heeft hij geleefd? enz. als Vr. 6.
- 9 V. Welke Heilige is uw *Dooppatroon*? en wanneer wordt zijn Feest gevierd?
- 10 V. Wanneer heeft hij geleefd? enz. als Vr. 6.
- 11 V. Welke Heilige is u tot Patroon gegeven bij uw *H. Vormsel*? en wanneer wordt zijn Feest gevierd?
- 12 V. Wanneer heeft hij geleefd? enz. als Vr. 6.

§ 3.

- 13 V. Welke dagen in 't jaar behoort elk braaf Katholiek nog op eene bijzondere wijs voor zich zelven te vieren, behalve zijne Patroondagen?
 - A. Den verjaardag van zijne eerste H. Communie, van zijn H. Vormsel, maar vooral van zijn H. Doopsel.
- 14 V. Hoe zijn brave Katholieken gewoon den verjaardag van hun H. Doopsel te vieren?
 - A. 1. Zij zullen dien dag of Zondag te voren met bijzondere zorg tot de HH. Sacramenten naderen.
 2. Zij zullen, zoo mogelijk, op den verjaardag zelven de H. Mis bijwonen, en den goeden God voor de genade van hun H. Doopsel vurig danken.
 3. Zij zullen hunne Doopbeloften vernieuwen

door wederom te verzaken aan den duivel, aan zijne werken of alle zonden, en aan zijne ijdelheden of alle middelen van verleiding.

§ 4.

15 V. Wanneer vieren wij het Feest der HH. Engelenbewaarders?

A. Den eersten Zondag in September met Octaaf. 1)

16 V. Wat zijn wij aan onzen H. Engelbewaarder verschuldigd?

A. 1. Eerbied altijd en overal voor zijne tegenwoordigheid. 2. Dankbaarheid voor zijne liefderijke bescherming. 3. Vertrouwen in zijne voortdurende bezorgdheid.

17 V. Waarover behooren wij ons op het Feest der HH. Engelenbewaarders vooral te onderzoeken?

A. Of wij in ons morgen- en avondgebed onzen H. Engel niet vergeten aan te roepen; of wij soms niet te weinig aan dien goeden Engel denken.

18 V. Welk gebed wordt ons ter vereering van onzen H. Engelbewaarder bijzonder aanbevolen?

A. *O Engel Gods, die mijn bewaarder zijt, aan wien ik door Gods goedheid ben toevertrouwd, gelief mij te verlichten, te bewaren, te geleiden en te bestieren. Amen.*

XXI. LES.

Over het Kerkwijdingsfeest.

1 V. Waartoe is het Feest der Kerkwijding ingesteld?

A. Tot dankbare gedachtenis, dat de kerk, waar het

1) Dit feest wordt niet in alle Bisdommen op denzelfden dag gevierd.

Feest gevierd wordt, door de heilige Wijding aan God is toegeheiligd.

2 V. Is het ook een groot geluk voor eene gemeente eene kerk te bezitten?

A. Ja, immers Jesus Christus verblijft er altijd, dag en nacht, in zijn aanbiddelijk Sacrament, en opent er de bronnen zijner goddelijke genade.

3 V. Wat zullen wij op den Feestdag der Kerkwijding voornamelijk doen?

A. Onzen eerbied voor de heilige plaats verlevendigen, en den goeden God vurig danken voor zoovele genaden, welke wij al wederom gedurende een jaar in onze kerk van zijne barmhartigheid hebben mogen ontvangen, denkende aan zoovele zalige onderrichtingen, zoovele HH. Missen, zoovele HH. Biechten, zoovele HH. Communiën.

XXII. LES.

Over het Feest der HH. Apostelen Petrus en Paulus, en over eenige voorname Heiligen van Nederland of in Nederland met bijzondere devotie vereerd.

§ 1.

1 V. Wanneer vieren wij het Feest van de HH. Petrus en Paulus?

A. Den 29 Juni met een Vigiliedag en Octaaf.

2 V. Waarom wordt dit Feest zoo plechtig gevierd?

A. Omdat de H. Petrus als de Stedehouder van Jesus Christus en als het Hoofd der Apostelen de eerste Paus der Katholieke Kerk is geweest; en

omdat de H. Paulus door Jesus Christus zelven is gekozen en gezonden, om voornamelijk aan de Heidenen het Evangelie te verkondigen, waarom hij de *Apostel der Heidenen* genoemd wordt.

3 V. Waar en wanneer en hoe zijn zij gestorven?

A. Beiden hebben te Rome onder de vervolging van Keizer Nero den 29 Juni van 't jaar 67 den marteldood ondergaan, de H. Petrus aan het kruis, de H. Paulus door het zwaard.

Is de H. Petrus gekruist juist gelijk de Zaligmaker? —
Waarom niet? — Is er nog niet een Apostel gekruist? —
Wie? — Op welke wijze?

4 V. Waarom is het laatste honderdjarig Jubilee van den H. Petrus (29 Juni 1867) voor ons Nederland zoo merkwaardig geweest?

A. Omdat bij die gelegenheid de 19 Martelaren van Gorkum zijn Heilig verklaard.

5 V. Waar en wanneer en waarvoor hebben deze Ge-loofshelden den dood ondergaan?

A. Te Brielle den 9 Juli 1572 om hunne standvas-tige getrouwheid aan den Paus als het Hoofd der Kerk en om hun onwankelbaar geloof aan Jesus' waarachtige tegenwoordigheid in het Allerheiligste Sacrament. (*Feestdag 9 Juli.*)

§ 2.

6 V. Aan welke Heiligen is ons Vaderland den groot-sten dank verschuldigd?

A. Aan de kloeke Bisschoppen en Priesters, die van verre kwamen om aan onze heidensche voorouders den schat des geloofs te brengen.

- 7 V. Wanneer is voor 't eerst in ons Vaderland het Evangelie verkondigd?
- A. Van de vroegste tijden af, ofschoon de namen der allereerste geloofsverkondigers ons niet bekend zijn.
- 8 V. Wie zijn van onze eerste geloofsverkondigers het meest bekend en geroemd?
- A. Van de vierde eeuw af in 't zuiden de Heiligen Servatius, Amandus, Lambertus en Hubertus, allen Bisschoppen van Maastricht; — van de zevende eeuw af in 't noorden de Heiligen Werenfridus, Adelbertus, Wulfranus, Willibrordus en Bonifacius.
- 9 V. Wie wordt met recht de APOSTEL VAN NEDERLAND genoemd?
- A. De H. Willibrordus, eerste Bisschop van Utrecht, door Paus Sergius I in 696 te Rome tot Bisschop gewijd. († 739: *Feestdag 7 November.*)
- 10 V. Wie heeft den H. Willibrordus in het bekeeringswerk het ijverigst bijgestaan?
- A. De H. Bonifacius, ook als de *Apostel van Duitschland* geroemd.
- 11 V. Waarom wordt de H. Bonifacius als Martelaar vereerd?
- A. Omdat hij te Dokkum bij Leeuwarden door de Friezen werd vermoord, toen hij zich daarheen had begeven om het H. Vormsel toe te dienen, den 5 Juni 754. (*Feestdag 5 Juni.*)

§ 3.

- 12 V. Noem eens eenige Heiligen, welke in deze of gene streken van Nederland op eene bijzondere wijze worden vereerd als Patronen tegen zekere rampspoeden of ziekten.

A. De Heiligen Antonius van Padua, Apollonia, Barbara, Benedictus, Bernardus, Blasius, Cornelius, Cunera, Donatus, Gerlacus, Gertrudis, Hubertus, Ignatius van Loyola, Job, Lucia, Marcoen, Quirinus, Rochus, Switbertus.

Van welke dezer Heiligen weet gij te zeggen: 1. In welke streken van Nederland zij bijzonder worden vereerd? — 2. Tegen welke rampspoeden of ziekten hunne voorspraak wordt ingeroepen? — 3. Of en van welke *uitwendige* zaken bij elke dezer devoties wordt gebruik gemaakt, bijv. van eene gewijde medalje, van gewijd brood of water, enz.?

13 V. Is het geene bijgeloovigheid vertrouwen te stellen in dergelijke devoties, bijv. in 't godvruchtig gebruik van brood, dat ter eere van den H. Hubertus gewijd is, tegen hondsdoelheid?

A. Neen, als deze devoties geoeffend worden gelijk ze door het kerkelijk gezag zijn goedgekeurd of toegelaten, en de ondervinding leert, dat een geloovig vertrouwen bij God veel vermag.

14 V. Mogen wij met zekerheid genezing of redding van het oefenen dezer devoties verwachten?

A. Neen, omdat wij niet weten of genezing bij ziekten of redding bij rampspoeden wel overeenkomt met de inzichten van Gods voorzienigheid.

15 V. Moeten wij dan de vrucht dezer oefeningen verloren achten, als wij niet juist verkrijgen wat wij verlangen?

A. Neen, de goede God kan op zoovele andere wijzen ons daarvoor zegenen, bijv. door ons de genade te schenken, die wij noodig hebben om de beproeving geduldig te verdragen, en daardoor onze ziel te zuiveren en te heiligen.

XXIII. LES.

Over Allerheiligen en Allerzielen.

- 1 V. Van welk geloofsartikel geeft de H. Kerk eene treffende voorstelling door het Allerheiligenfeest en den Allerzielendag?
 - A. Van de Gemeenschap der Heiligen; immers de H. Kerk toont door deze twee dagen duidelijk, dat zij gelooft aan een band van liefde en wederzijdsche hulp tusschen ons levenden en de zielen van onze overledene broeders en zusters, die in den hemel en in het vagevuur zijn.
- 2 V. Welke blijde gedachte moet vooral het Feest van Alleheiligen bij ons opwekken?
 - A. Dat wij eenmaal in 't gezelschap van al die Heiligen zullen worden opgenomen, om voor de eeuwigheid hun geluk te deelen, als wij, gedurende den korten tijd, dat we nog hier op aarde zijn, hun voorbeeld volgen door de zonde te vluchten en de deugd te beoefenen.
- 3 V. Omtrent welk punt behooren wij ons vooral op Allerzielendag te onderzoeken?
 - A. Of wij niet verflauwen in onzen ijver, om voor de geloovige zielen in 't vagevuur te bidden, voornamelijk voor degenen, aan welke wij de meeste verplichting hebben, de zielen onzer bloedverwanten, weldoeners, vrienden.
- 4 V. Waarom is het eene heilzame gedachte voor de overledenen te bidden?
 - A. Niet alleen omdat het reeds op zich zelf een zeer verdienstelijk liefdewerk is; maar ook en wel voor-

namelijk, omdat wij ons door vele zielen te redden ook vele dankbare en machtige vrienden bij God zullen maken, en door onze barmhartigheid ons Gods barmhartigheid volgens zijne beloften zullen verzekeren.

- 5 V. Welke is de gemakkelijkste oefening om de zielen in 't vagevuur veel te helpen?
- A. De oefening van den Kruisweg met de toevoeging der aflaten.

XXIV. LES.

V. Aan welke groote Feesten of gebeurtenissen herinneren ons de volgende jaartallen en datums uit het roemrijk Pauschap van Pius IX?

A. 4 Maart 1853: aan 't Herstel der Hiërarchie in Nederland.

1. Wat verstaat gij hier door HIËRARCHIE? Het regelmatig kerkelijk bestuur door eigene Bisschoppen. — 2. Wat beteekent dus 't HERSTEL der Hiërarchie in Nederland? Dat in ons vaderland het regelmatig bestuur door eigene Bisschoppen, voor ongeveer drie honderd jaar onderbroken, *opnieuw is ingesteld*, en alzoo Nederland *weer* eigene Bisschoppen bekomen heeft. — 3. In hoevele en welke Bisdommen is de kerkelijke Provincie van Nederland verdeeld? In vijf, zijnde het Aartsbisdom van Utrecht en de Bisdommen van Haarlem, 's-Hertogenbosch, Breda en Roermond. — 4. Wie was na 't herstel der Hiërarchie onze eerste Bisschop? — 5. Wie is thans onze Bisschop?

8 December 1854: aan de dogmaverklaring van Maria's Onbevleete Ontvangenis.

1. Wat verstaat gij door de ONBEVLEETE ONTVANGENIS van Maria? Zie XIX. Les. — 2. Wat beteekent de DOGMaverklaring van Maria's Onbevleete Ontvangenis? Dat Paus Pius IX door een plechtig Besluit dat groote voorrecht van

de H. Moeder Gods *als geloofspunt heeft vastgesteld.* — 3. Wat bedoelt gij hier door een *geloofspunt*? Eene waarheid, welke alle Katholieken verplicht zijn te gelooven als door God geopenbaard. — 4. Weet gij nu ook te zeggen, waarom Pius IX de Paus der Onbevleete Ontvangenis wordt genoemd?

8 December 1869: aan de plechtige opening van het
Vaticaanisch Concilie.

1. Wat is een ALGEMEEN CONCILIE of KERKVERGADERING? Eene vergadering, waartoe alle Bisschoppen der wereld door den Paus opgeroepen worden, waarbij de Paus of zijn gemachtigde voorziet, en welker besluiten, omtrent het geloof, de zeden of de kerkelijke tucht, door den Paus zijn goedgekeurd. — 2. Hoevele honderden van jaren waren er verlopen sedert het voorgaande Algemeen Concilie? 300 jaren. — 3. Hoe heet dat Concilie? Het Concilie of de Kerkvergadering van *Trente*. — 4. Waar is het laatste Algemeen Concilie gehouden? Te Rome. — 5. Waarom wordt het laatste Concilie genoemd het VATICAAANSCH CONCILIE? Omdat het gehouden is *in de Vaticaanse Basiliek*, dat wil zeggen, in de St-Pieterskerk *bij het Vaticaan*, een der Pauselijke Paleizen. — 6. Welk voornaam geloofspunt is door het Vaticaanisch Concilie vastgesteld? — 7. Wanneer?

18 Juli 1870: aan de dogmaverklaring van de onfeilbaarheid van den Paus.

1. Wat verstaat gij door de ONFEILBAARHEID VAN DEN PAUS? Dat *de Paus*, als Herder en Leeraar aller Christenen, in eene leer over geloof of zeden, door de geheele Kerk te houden, uitspraak doende, — door den goddelijken bijstand, hem in den H. Petrus beloofd, — *niet kan falen.* — 2. Wat beteekent dan de DOGMAVERKLARING van de onfeilbaarheid van den Paus? Dat door eene plechtige uitspraak van het Vaticaanisch Concilie de onfeilbaarheid van den Paus *als geloofspunt is vastgesteld.* — 3. Met welke woorden heeft Jesus Christus het voorrecht der onfeilbaarheid aan Petrus en zijne Opvolgers geschonken? Op den avond voor zijn lijden sprak Jesus plechtig deze woorden tot Petrus: *Ik heb voor u gebeden, opdat uw geloof niet bezwijkte. En gij, eens u bekeerd hebbende, versterk uwe broeders.*

- 8 December 1870: aan het Besluit van Pius IX, waarbij de H. Joseph als Patroon der Katholieke Kerk is gesteld. XX. Les. § 1.
- 16 Juni 1875: aan de plechtige toewijding van de gansche wereld aan het H. Hart van Jesus. XVIII. Les.
- 16 Juni 1846: aan de keuze van Pius IX tot Paus.
- 7 Februari 1878: aan den dood van Pius IX.

1. Hoelang heeft deze groote Paus de H. Kerk bestierd? 31 jaren, 7 maanden en 22 dagen. — 2. Heeft Pius IX de jaren van Petrus bereikt? Pius IX is de eenige Paus, die *de 25 jaren van Petrus*' STOEL TE ROME heeft bereikt, maar *de jaren van Petrus*' PAUSSCHAP heeft hij niet mogen bereiken. — 3. Waar had de H. Petrus eerst zijn Pauselijken Zetel gevestigd? Te ANTIOCHIË; wat ons herinnerd wordt door het Feest van *St-Pietersstoel te Antiochië* den 22 Februari. — 4. Wie en wanneer is na Pius IX tot Paus gekozen? Kardinaal JOACHIM PECCI, geboren den 2 Maart 1810, is tot Paus gekozen den 20 Februari 1878, heeft den naam aangenomen van LEO XIII, en is den 3 Maart daaraanvolgende plechtig gekroond geworden. — 5. Wanneer vieren wij derhalve het Geboortefeest, het Patroonfeest, het Verkiezingsfeest, het Kroningsfeest van onzen H. Vader? — 6. Wat zijn wij aan den Paus van Rome als Opperherder en onfeilbaren Leeraar der Kerk verschuldigd? *Gehoorzaamheid en leerzaamheid* omtrent zijne wetten, bevelen en uitspraken. — 7. Wat mag de Paus van Rome bovendien van ons verwachten, wijl wij hem onzen H. Vader noemen? *Kinderlijke liefde*, waardoor wij deelen in zijne vreugde en zijn lijden, dikwijls en vurig Gods bescherming over hem afsmeekende.

XXV. LES.

Over eenige Broederschappen buiten de reeds genoemde.

- 1 V. Welk is het doel van het Broederschap van den St-Pieterspenning?

- A. Den H. Stoel of den Stedehouder van Jesus Christus door gebeden en geldelijke ondersteuning (van maandelijks minstens één cent) te hulp te komen.
- 2 V. Op welke Feestdagen is er voor de leden van dit Broederschap een volle aflaat verleend?
- A. Op de drie volgende feestdagen of op de zondagen daaropvolgende: van de HH. Petrus en Paulus den 29 Juni, St-Pietersstoel te Rome den 18 Januari en Petrusbanden den 1 Augustus, mits men waardig biechte, communiceere, eene openbare kerk bezoeke en bidde tot intentie van Z. H.
- 3 V. Welke gedeeltelijke aflaten zijn aan de leden van dit Broederschap daarenboven verleend, en op welke voorwaarde?
- A. Een aflaat van zeven jaren en zeven quadrageenen aan hen, die dagelijks met een rouwmoedig hart godvruchtig bidden één *Onze-Vader*, *Wees-gegroet*, *Glorie zij den Vader* en de 12 *Artikelen des Geloofs*, — en een aflaat van 300 dagen voor elk goed werk, gericht tot het doel van dit Broederschap.
- 4 V. Welk is het doel van het Genootschap van den H. Franciscus Xaverius of van het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs, ook Genootschap van den H. Geest genoemd?
- A. De Missionarissen tot bekeering der ongeloovigen bij te staan door een offer (van 2½ cent elke week) en door ons gebed (dagelijks biddende één *Onze-Vader* en *Wees-gegroet*. *H. Franciscus Xaverius, bid voor ons.*)
- 5 V. Met welke meening behooren wij ons offer te storten en ons gebed te doen?

- A. 1. Uit christelijke liefde, om zoovele ongelukki-
gen, die niet weten, dat God voor hen is mensch
geworden en gestorven, tot het ware geloof en
tot hunne eeuwige zaligheid te helpen brengen.
2. Uit dankbaarheid, om God te bedanken voor
de onschatbare gave des geloofs, waarvoor wij
den barmhartigen God nimmer genoeg zullen kun-
nen danken.
- 6 V. Welke zijn de Feestdagen van het Genootschap?
- A. Den 3 Mei de Verjaardag van de oprichting des Ge-
nootschaps, en den 3 December het Feest van den
H. Franciscus Xaverius, Patroon der Vereeniging.
- 7 V. Wat is het doel van het Genootschap der H.
Kindsheid?
- A. Aan de kinderen het Kind Jesus ten voorbeeld
te stellen, en de Missionarissen in 't doopen,
vrijkopen en opvoeden van ongeloofige kinde-
ren bij te staan door een offer (van 2½ cent
elke maand) en door een gebed (dagelijks één
Wees-gegroet en *H. Maagd Maria, bid voor ons
en voor de arme ongeloofige kinderen.*)
- 8 V. Met welke meening behooren de ouders gaarne
tot de H. Kindsheid bij te dragen?
- A. Vooral om God te bedanken voor het H. Doop-
sel hunner kinderen, en ook om het H. Doopsel
van God te verzoeken voor de kinderen, welke
zij nog van God mochten verwachten.
- 9 V. Wat is het doel van het Geestelijk Verbond tot
uitroeiing van godslasteringen, verwenschingen en
ontuchtige gesprekken?
- A. Met den meesten ijver in ons zelve en in ande-

ren die God zoo tergende zonden te bestrijden en de bekeering der plichtigen van God af te smeeken (biddende dagelijks één *Onze-Vader* en *Wees-gegroet.*)

10 V. Welk Feest is tevens de Feestdag van het Geestelijk Verbond?

A. Het Feest van den H. Naam Jesus, den 2^{en} Zondag na Driekoningen.

11 V. Wat is het doel van het bruine Schapulier (van Carmelus)?

A. Door het getrouw en godvruchtig dragen van 't Schapulier ter eere der H. Moeder Gods ons haaren machtigen bijstand te verzekeren in alle gevaren naar ziel en lichaam, vooral in ons laatste uur, om een zaligen dood te mogen sterven.

12 V. Wat moet men in acht nemen omtrent het dragen van dat Schapulier?

A. 1. Het Schapulier moet van *bruine wollen stof* zijn. 2. Een daartoe gemachtigd Priester moet het voor ons *eens gewijd* hebben: is het eerste versleten of verloren, kan men een ander nemen zonder nieuwe wijding. 3. Men moet het dragen aan linten *over de schouders*, voortdurend, bij dag en bij nacht.

13 V. Waartoe strekt het Feest van 't Schapulier, den 16 Juli?

A. Om de H. Moeder Gods te bedanken voor de bijzondere bescherming, welke zij verleent aan degenen, die haar ter eere het Schapulier godvruchtig dragen.

ijden
af te
er en

este-

Zon-

(van

n 't

ha-

ge-

tste

ra-

tof

net

er-

en

an

ag

en

le

n

-

ie
a bel
ken "
g "

